

ASTRO 2001

skutečně Báječný vesmír

V úterý 3. prosince byl v pražském hotelu Forum slavnostně pokřtěn první český astronomický CD-ROM, který je společným dílem Zdeňka Pokorného a Jiřího Grygara. Ačkoliv základní myšlenku celého díla načrtl dr. Pokorný již v době, kdy byly dnešní „multimediální“ počítače ještě hudbou budoucnosti a kdy byla CD mechanika ještě záležitostí čistě hudební, projekt sám však touto časovou prodlevou rozhodně neutrpěl - spíše naopak. A tak dnes můžeme spustit jeden z nejkvalitnějších multimediálních programů, které jsem kdy viděl.

Inhned po spuštění a vydařeném úvodu se objeví základní menu aplikace. To je poněkud netradičně sestaveno z planet z nichž každá je domovem pro jeden typ informací. Jsou tu planety textových

pořadí. Po kliknutí na ni se objeví první stránka knihy, pocházející právě z planety Alfa. Každá stránka knihy vždy obsahuje jednu ucelenou informaci o nějakém jevu či vesmírném tělese, což výrazně zvyšuje pochopitelnost textu. Je také možné nechat si text stránky předčítat, což nejlépe využijeme na planetě literárních textů - tělese Beta. Na obrazovkách obsahujících fotografie si můžeme tyto zvětšit na celou obrazovku, na planetě videosekvencí je samozřejmě možné jejich přehrávání a konečně na velmi vydařené planetě čárových obrázků můžeme krok po kroku projít celým procesem vzniku náčrtu a lépe tak pochopit popisovaný jev.

Knihy sama je členěna na 7 kapitol, které na sebe logicky navazují. Z úvodní obrazovky každé kapitoly je možno zobrazit menu se všemi položkami kapitoly a pohybovat se tak snadno v celém jejím textu.

K CD-ROMu se kromě skládané brožurky se základními informacemi nedodává žádný manuál, což je možné díky velmi propracovanému a intuitivnímu ovládní.

Hodnocení programu lze jen velmi obtížně psát z pozice astronoma amatéra. Proto jsem se rozhodl, že se na aplikaci podívám očima jejich typických uživatelů.

Laik

Astronomicky a počítačově nevzdělaný uživatel může být s aplikací spokojen. Nejsou od něj očekávány žádné znalosti

a nejsložitější operací pro něj patrně bude vložení disku do mechaniky. Potom už vše funguje jako na drátkách. Ale i přes jednoduchost ovládní by jistě nebylo na škodu využití pravého tlačítka myši pro nějakou formu kontextové nápovědy, která by zapomětlivým uživatelům velmi usnadnila ovládní programu. Přes tyto drobné výhrady je dílko tomuto druhu uživatelů šito na míru a nelze mu nic podstatného vytknout.

Učitel a popularizátor

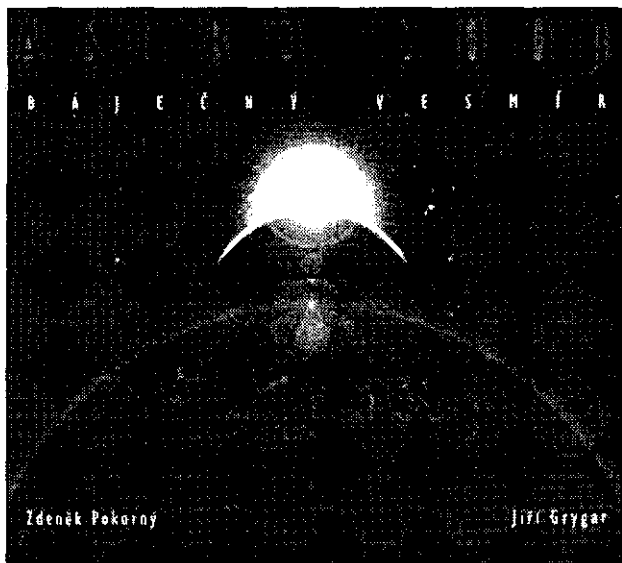
Ačkoliv kniha jistě není určena pro použití při výuce, bude to patrně jedno z typických použití produktu. Je proto smutné, že vzhledem k šibeničnímu termínu výroby již nebyl zařazen nástroj pro tvorbu vlastních posloupností jednotlivých stran. Ten by sice vyžadoval ukládní na pevný disk, kterému se autoři snažili vyhnout, nicméně klady by zde jistě převážily nad zápory. I přes pedagogické mistrovství autorů se totiž může vyskytnout situace, kdy je vhodné učební postup pozměnit. Naštěstí, protože mnoho nejzajímavějších fotografií a animací je z volných zdrojů, mohou počítačově vzdělanější uživatelé této skupiny použít přímo součásti jednotlivých stran, které jsou na CD přehledně uloženy. Alespoň někteří uživatelé by také jistě ocenili alternativní systém ovládní pomocí graficky méně úpravných, ale rychleji ovladatelných menu.

Technické podmínky

Program jsem testoval na počítači spíše podprůměrném, 486/100, 16 MB RAM, CD-ROM 4 speed, 1 MB graf. akcelerátor a se 16 bitovou zvukovou kartou. Nicméně i na tomto stroji byla rychlost více než uspokojivá a nevyskytly se žádné problémy. Proto jsem začal zkoušet, co všechno produkt vydrží. Nicméně i přes značnou námahu se mi podařilo produkt srazit na kolena pouze v okamžiku, kdy jsem ho opakovaně nutil číst texty na počítači bez zvukové karty. Tedy pod minimální udávanou konfigurací.

Celkové hodnocení kvality zpracování a obsažených informací není v tomto případě obtížné. I přes poněkud překotnou poslední fázi realizace projektu je celé dílo po všech stránkách velmi kvalitní a lze se jen těšit na pokračování. Báječný vesmír bude totiž již na podzim roku 1997 následován dalším dílem tohoto pozoruhodného cyklu.

Martin Reháček

informací, čárových obrázků, videosekvencí, fotografií a další. Planety jsou pojmenovány řeckými písmeny. Výsadní postavení má planeta Alfa, která je branou pro procházení celé knihy v logickém